

פרשת ויקהל

קחו מאתכם תרומה לה', כל נדיב לבו יביאה את תרומת ה'.

צ"ע דבתחילה אמר תרומה לה' ולבסוף אמר תרומת ה'.

והנה, איתא במדרש דנתקשה משה רבינו על ענין השקלים, והראה לו הקב"ה כמין מטבע של אש מתחת כסא הכבוד. וצריך ביאור, דבאיזה ענין של מחצית השקל נתקשה משה.

והנה, הטעם דנותנים מחצית השקל ולא שקל שלם הוא כדכתיב באבות, תן לו משלו, דהכל הוא מהקב"ה. והנותן צדקה למשכן הוא בעצם נותן מה שהקב"ה כבר נותן לו. רק המעשה נתינה שהוא עושה שמנדב צדקה הוא משלו, אבל עצם הכסף אינו משלו. וזהו הרמז במחצית השקל, כי הכל הוא מה', ואין לכלל ישראל רק חצי הדבר דהיינו נתינת המעות, אבל הכסף שהוא נותן אינו שלו, רק מהקב"ה. והוא כמו חציו לכם וחציו לה'.

וזהו מה שנתקשה משה רבינו במחצית השקל, דלמה רק חצי שקל ולא שקל שלם. והראה לו הקב"ה כמין מטבע של אש מתחת כסא הכבוד, שהמטבע שנותנים הוא מה' ורק הנתינה הוא לכלל ישראל, ואין להם רק חצי הדבר.

ולפ"ז מיושב הקרא, דכתיב קחו מאתכם תרומה לה', דהיינו המעשה נתינה שנותנים לה', ורק זה הוא מאתכם. אבל הכסף שנותנים הוא תרומת ה'.

ובזה נוכל לפרש מה שכתוב בפרשת כי תשא, העשיר לא ירבה והדל לא ימעיט ממחצית השקל לתת את תרומת ה'. דמאחר שהכל הוא מה', ורק המעשה נתינה שייך לישראל א"כ אין חילוק בין עשיר לעני. וזהו מה שכתוב העשיר לא ירבה והדל לא ימעיט ממחצית השקל לתת את תרומת ה', שלא יתן יותר ממחצית כי לעולם רק חצי הפעולה שלו, והטעם בזה הוא שהיא תרומת ה' ולא משלהם.

ויש לתרץ עוד על קושיא ראשונה. דצריך להבין למה כתיב קחו מאתכם ואח"כ כל נדיב לבו יביאה, לכאורה זה מיותר. ואפשר לומר דיש שני דרגות בנתינה. האחד הוא דאדם יודע דהכל הוא מה' ויודע שמה שנותן הוא מה'. או שחושב שכחי ועוצם ידי הוא, וסבר שנותן כסף שלו, אבל אפילו אנשים כאלו בלבם הם יודעים דהכל מה', רק יש קצת חסרון אמונה. וזהו ביאור הקרא, דאם הוא מאתכם, דחושב דהוא כסף שלו אז הוא תרומה לה', אבל אם הוא נדיב לבו, שהנתינה הוא בלב שידע שהכל הוא מה', אז הוא תרומת ה'.

(כתב סופר)